

Fæstegods, som ligger under dem, og da maa jeg sige, at det ikke er retfærdigt, (Hør!) naar det paalægges Fæsterne at svare den halve Krigsskat. Jeg sætter f. Ex. den hoverigjørende Bonde, som svarer Hoveriet til Herreskabet og maa præstere til Punkt og Briske sine Afgifter og Statter i Tider, hvor der er saa stor Mangel paa Folk paa Fæste-Gaarden, af ham kræves der Arbejde til den, som skal have Hoveriet; men nu maa Enhver indse, at naar dette skeer — og det skeer jo — da staaer hele hans Bedrift stille, da han er ene og altsaa paa engang maa sørge baade for Hoveriet og sin Gaards Bedrift. (Hør!) Hvorledes gaar det vel her med Krigsskatten? Der ere flere lignende Forhold; saaledes naar en Godseier har betinget sig stor Landgilde og har betinget sig et stort Bederlag for Hoveriet, idet han f. Ex. for Landgilden har betinget sig 12 à 16 Tønder Korn og i Bederlag for Hoveriet 20 eller flere Tønder Korn; naar man betragter dette, hvorledes vil man da troe, at en Fæstebonde vil kunne udrede den halve Krigsskat, naar han saaledes er, ikke alene bebyrdet med saa svære Afgifter af, hvad man har fæstet, men tillige i disse Tider, da der ingen Folk er at faae, og saa staaer blottet for den Arbeidskraft, som skulde sætte ham istand til at svare sine Ydelsers? Hvorvidt er det muligt, at han skal kunne udrede, hvad han har at svare, ikke alene til Godseieren, men ogsaa til Staten og navnlig denne Krigsskat? Hvad det angaaer, som er talt om Kjøbstadsboerne, da maa jeg tilstaae, at disse lide betydeligt under nærværende Krigsskat. De næringsdrivende Borgere i Kjøbstæderne lide ogsaa meget ved Krigen, idet de ikke have tilstrækkeligt Arbejde; deres Næring staaer stille, og jeg troer, at dette kan gjælde om alle Kjøbstæder — om tillige Kjøbenhavn er ikke godt at sige. For denne Stand er det nemlig af den yderste Nødvendighed, at Landmanden affætter sine Produkter; thi den mindre Omfætning deraf i Provindserne lammer ogsaa ganske den næringsdrivende Borgers Drift, idet Landmanden, naar han ingen Indtægter har, og Omfætningen kun er ringe, Intet lader sig gjøre; man sparer i alle Maader og forbruger Mindre end ellers. Som

sagt, denne Stand har sin største Støtte og Kraft i Landbruget; og den kan altsaa under nærværende Omstændigheder ikke godt taale at svare saadan Krigsskat.

Hvad angaaer 2 Skjæpper Hartkorns-Besidderne, saa kunde de maaskee nok svare en Krigsskat, men det er dog en sørgelig Klasse af Borgere, som lever under trange Aar; men da Lidomsomstændighederne have forhoiet Daglønnen, vilde det kunne synes, at en Smule taler for, at de kunde bære en Krigsskat, men som dog kun maatte være en Lid. Det var kun det, jeg vilde gjøre opmærksom paa, nemlig at man skulde tage tilbørligt Hensyn til den hoverigjørende Deel af Fæstebonde-Klassen.

Monrad: Den ærede sidste Taler har fremhævet det, som efter min Mening talte for at slaae ind paa en anden Vej med Hensyn til Beregningen af Fæstefgiften, nemlig at det skulde være efter samme Grundsatning, som der gjælder for Besætningen af Arvefæste. Derved siger jeg ikke, at Forholdet er det samme, men at det skulde skee efter samme Grundsatning. Det er væsentligt det Samme, som den ærede Kultusminister bemærkede. Kun maa jeg erindre, at det, som jeg har Betænkelighed ved, det er, at man ikke beskatter Manden, man beskatter Indtægterne. Men hvad nu Geistligheden angaaer, saaledes som det er foreslaaet i Lovforslaget, saa tager man nogle Indtægter, nemlig Jorder og Tiender og flytter dem bort fra den Klasse af Indtægter, hvortil de henhøre, og fører dem over til en anden Klasse af Indtægter. Det var dette, jeg vilde bemærke.

Re: Jeg vil paa dette Sagens orienterende Standpunkt kun tillade mig nogle faa Bemærkninger, og navnlig en, som jeg troer er nødvendig med Hensyn til Uttringer, der ere faldne fra den ærede Finansminister. Der er nemlig blevet fremhævet baade ved en tidligere Lovs Forhandling, og ogsaa idag, det Uheldige i, at der ere flere Skattegenstande, som ikke blive rammede af Krigsskatten. Dette var allerede stillet for Die, da Sagen blev forhandlet i Stænderne, navnlig hvad her er blevet fremhævet om Fabrikanter paa Landet. Hvis jeg imidlertid nu ikke har